

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Mgr. Marian Medved'

Didaktické hry v tematickom celku Príroda Slovenska v 9. ročníku ZŠ

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Banská Bystrica

2013

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: Mgr. Marian Medved'

Kontakt na autora: Základná škola s materskou školou Andreja Sládkoviča,
Pod kostolom 332/25, 976 37 Hrochoť
majomed@gmail.com

Názov OPS/OSO: Didaktické hry v tematickom celku Príroda Slovenska v 9.ročníku ZŠ

Rok vytvorenia OPS/OSO: 2013

Odborné stanovisko vypracoval: Mgr. Marta Lančaričová

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe/osvedčená skúsenosť odbornej praxe bola vytvorená z prostriedkov projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

Didaktická hra, druhy hier, význam hier, motivácia, geografická hra, pravidlá hier.

Anotácia

Práca opisuje skúsenosti s využívaním didaktických hier vo vyučovacom procese geografie pri preberaní témy Príroda Slovenska. Pomocou zaradenia inovatívnych metód poukazuje na zefektívnenie a získanie trvácnejších vedomostí vo vyučovacom procese. Úlohy nachádzajúce sa v hrách sú v súlade so školským vzdelávacím programom pre vyučovanie geografie deviateho ročníka.

OBSAH

ÚVOD	5
1 VÝCHODISKÁ A CIELE OSVEDČENEJ PEDAGOGICKEJ SKÚSENOSTI	6
1.1 Kontext a rámec osvedčenej pedagogickej skúsenosti.....	8
1.2 Špecifiká cieľovej skupiny.....	8
1.3 Hlavný cieľ a čiastkové ciele.....	8
1.4 Vymedzenie kompetencií žiaka a učiteľa.....	8
2 OPIS OSVEDČENEJ PEDAGOGICKEJ SKÚSENOSTI.....	10
2.1 Opis významného problému a skrytých príčin.....	10
2.2 Odporúčaná metodológia.....	10
2.3 Dôkazy preukazujúce hodnovernosť odporúčaných postupov.....	11
2.4 Overené prínosy odbornej pedagogickej skúsenosti.....	24
2.5 Zhodnotenie odbornej pedagogickej skúsenosti.....	24
ZÁVER	25
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV	26
ZOZNAM PRÍLOH	27

ÚVOD

Základnou rozvíjajúcou činnosťou vo výchove a vyučovaní sú práve úlohy. Pod pojmom úlohy rozumieme rôzne problémy, cvičenia, ktoré vyžadujú aktivitu žiaka. Záleží len na učiteľovi v akej podobe žiakovi tieto úlohy podáva. V tejto práci som sa zamerlal na vyučovanie hrou. Didaktické hry motivujú žiaka k pochopeniu pojmov, k učeniu sa práve ich súťaživosťou, radosťou z hry, uvoľnenou atmosférou. Zaradenie didaktických hier do vyučovania podporuje získavanie nových a fixáciu už nadobudnutých poznatkov.

Materiál obsahuje niekoľko didaktických hier ako sú rozhodovacie hry, stolné hry, kartičkové aktivity, domino, bingo a puzzle. K uvedeným hrám sú vytvorené metodické pokyny, prípadne interaktívne cvičenia.

Cieľom tejto odbornej pedagogickej skúsenosti bolo poskytnúť ukážky využívania didaktických hier vo vyučovaní geografie deviateho ročníka základnej školy.

Vytvorená odborná pedagogická skúsenosť je aplikovateľná v sekundárnom vzdelávaní a určená pre podkategóriu zamestnancov: učiteľ pre nižšie stredné vzdelávanie, v predmete geografia.

1 VÝCHODISKÁ A CIELE OSVEDČENEJ PEDAGOGICKEJ SKÚSENOSTI

Didaktická hra je analógiou spontánnej činnosti detí, ktorá sleduje didaktické ciele. (Průcha, Walterová a Mareš, 1998, s. 48) Patrí medzi motivačné metódy, ktoré slúžia na navodenie pozitívnej atmosféry v triede, vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť, podnecujú žiakov k práci. Zaráďujeme ich predovšetkým do fixačnej fázy hodiny, prípadne ich využívame na diagnostiku vedomostí, schopností a zručností žiakov. Učiteľ žiakov k učeniu môže motivovať práve správnym výberom hry, ako sú napríklad riskuj, vedomostný kvíz, krížovka, pexeso a bingo.

Vo vyučovacom procese sa využívajú rôzne hry. Delíme ich na (Bartušková, 1977):

1. hry spontánne, alebo tiež nazývané tvorivé - patria tu rolové, námetové hry,
2. hry s pravidlami, kam zaráďujeme didaktické a pohybové hry, ktoré umožňujú systematické cvičenie, dôležité z hľadiska rozumového vývinu.

Medzi hry s pravidlami zaráďujeme pohybové hry a intelektuálne. V tejto práci sa venujeme intelektuálnym hrám, v ktorých vystupuje do popredia pedagogický zámer a realizujú sa predovšetkým výchovno-vzdelávacie ciele.

Základnými charakteristickými črtami didaktických hier sú konkrétna úloha, vymedzená štruktúra a pravidlá, ktorými je usmerňovaná aktivita žiakov. Prostredníctvom didaktickej hry sa deti učia nenútené, pretože „umožňuje realizovať proces učenia nielen verbálnym a pojmovým učením, ale najmä senzomotorickým učením, emocionálnym učením, zážitkom, sociálnym učením i skúsenosťou“.

Didaktické hry môžeme rozdeliť podľa viacerých hľadísk:

- a) podľa obsahu: matematické, jazykové, ekologické, pohybové, geografické, hudobno-tanečné, estetické,
- b) podľa funkcie: vo výchovno-vzdelávacom procese – motivačné, fixačné, hodnotiace, relaxačné, rekreačné, rehabilitačné,
- c) podľa významu pre psychosomatický rozvoj dieťaťa – hry na rozvoj vnímania, pozornosti, zmyslov, fantázie, motoriky,
- d) podľa spôsobu akým sa uplatňujú v učebnom procese – inscenačné, kooperačné.

Pri zaráďovaní hier do vyučovacieho procesu je potrebné dodržiavať didaktické zásady:

- zásada názornosti – je potrebné využívať konkrétne materiály a ukážky,
- zásada aktívnosti – hra má žiakov podnecovať k aktivite a aj učiteľ by mal byť aktívne zapojený do priebehu hry,
- zásada primeranosti veku – hra, ktorá je pre žiakov daného veku jednoduchá nemusí zaujať, alebo naopak ak je príliš náročná, žiakov znechutí a odradí od činnosti,
- zásada individuálneho prístupu – nie všetci žiaci majú rovnaké schopnosti, preto túto zásadu treba dodržiavať najmä pri hodnotení hry,
- zásada sústavnosti a postupnosti – každá hra by mala nadväzovať na dosiahnuté zručnosti a vedomosti žiakov,
- zásada trvácnosti – hry pomáhajú trvalému udržaniu poznatkov a zručností.

Tabuľka 1. Charakteristika hier

Charakteristika hier		
Podmienky hier	Znaky hier	Rozvíjané vlastnosti
<ul style="list-style-type: none"> - má mať prítlačlivý námet, - primerane ťažké úlohy, - jasné a premyslené pravidlá, - významnú úlohu hrá prostredie a celková atmosféra. 	<ul style="list-style-type: none"> - uzavretosť a ohraničenosť, - možnosť opakovania, - špecifické a nevyhnutné pravidlá, - napätie. 	<ul style="list-style-type: none"> - zručnosti, - schopnosti, - samostatnosť, - zodpovednosť, - komunikácia, - taktické myslenie, - ovplyvňuje psychickú pohodu, - podporuje sebadôveru a sebavedomie.

Prameň: vlastný návrh

Každá hra by mala byť metodicky spracovaná, má obsahovať metodické pokyny – postup pozostávajúci z týchto častí (Javorová, 2010):

1. Stanovenie cieľov hry.
2. Vypísanie vstupných vedomostí, schopností žiakov.
3. Vytvorenie pravidiel zrozumiteľných pre každého.
4. Vymedzenie úlohy pre vedúceho hry.
5. Spôsob zapisovania odpovedí.
6. Spôsob hodnotenia.
7. Príprava pomôcok, materiálu.
8. Stanovenie časového limitu.
9. Rôzne alternatívy hry.

Didaktická hra má významný vplyv na:

- a) kognitivizáciu žiaka - využívame didaktické hry, ktoré rozvíjajú poznávacie funkcie žiakov. Žiak získava zručnosti a spôsobilosti riešiť rozličné problémy, pretože väčšina didaktických hier je založená na riešení problémových situácií.
- b) motiváciu a aktivizáciu - vzbudzujú aktivitu žiakov vo výchovno-vzdelávacej práci.
- c) emocionalizáciu - citovo stimulujú žiakov, význam majú súťažné hry ako sú AZkvíz, Riskuj. Dôležité je tu klásť dôraz na fair play, vedieť sa ovládať po prehre, mať úctu k tým, ktorí sú lepší, byť tolerantný a slušný k porazeným.
- d) socializáciu žiakov - rešpektovanie platných pravidiel hry, čo podporuje jeho socializáciu. Didaktická hra napomáha dieťaťu lepšie spoznať nielen seba, ale aj spolužiakov.
- e) komunikáciu - formujú spôsobilosti a schopnosti žiakov vyjadriť určitú myšlienku, vymieňať si vzájomné informácie.
- f) kreativizáciu - podporujúcu tvorivosť, väčšina didaktických hier je založená na riešení problémových situácií, ktoré podporujú rozvoj divergentného myslenia. Rozvoj kreativizácie považujeme za vrcholný proces výchovy.

Didaktické hry svojím obsahom rozvíjajú vedecké poznanie, pamäť, myslenie, komunikáciu, tvorivosť. Môžeme ich zaradiť do rôznych fáz vyučovacej hodiny, či už ide o motivačnú, fixačnú alebo expozičnú fázu.

1.1 Kontext a rámec OPS

Odborná pedagogická skúsenosť Didaktické hry v tematickom celku Príroda Slovenska v deviatom ročníku je určená pre základné školy so stupňom vzdelania: nižšie stredné vzdelávanie.

Východiská pre realizáciu OPS:

Pri práci s uvedenou odbornou pedagogickou skúsenosťou predpokladáme u žiakov vedomosti a poznatky získané na vyučovacích hodinách pri preberaní tematickej oblasti Príroda Slovenska. Niektoré hry sú aplikovateľné aj na interaktívnej tabuli, preto je predpokladom zručnosť učiteľa a zároveň žiaka pri práci s interaktívnou tabuľou a s jej nástrojmi.

1.2 Špecifiká cieľovej skupiny

Osvedčená pedagogická skúsenosť je určená pre:

Kategória pedagogických zamestnancov: učiteľ.

Podkategória: učiteľ pre nižšie stredné vzdelanie (učiteľ pre primárne vzdelávanie)

Vzdelávacia oblasť: Človek a príroda

Škola, ročník: základná, deviaty.

Predmet: geografia, biológia.

1.3 Hlavný cieľ a čiastkové ciele

Poukázať na význam zaradenia didaktických hier do vyučovania geografie a poskytnúť metodický materiál v podobe pracovných listov a interaktívnych materiálov na využitie hier vo vyučovaní geografie. Prostredníctvom hier viesť žiakov k aktivite pri získavaní vedomostí, rozvíjať u žiakov algoritmické myslenie pri práci s interaktívnymi hrami a rozvíjať zručnosti pri práci s informačno-komunikačnými technológiami.

Použitím didaktických hier rozvíjať tvorivosť, komunikačné a sociálne zručnosti žiakov.

1.4 Vymedzenie kompetencií žiaka a učiteľa

Kompetencie učiteľa:

Kompetencie orientované na žiaka: identifikovať psychologické a sociálne faktory učenia.

Kompetencie orientované na edukačný proces: mať schopnosť výberu a realizácie vyučovacích foriem a metód – poznať a efektívne používať metódy a formy podporujúce aktívne učenie sa žiakov.

Vytvárať a využívať materiálne a technologické zázemie vyučovania: tvoriť a využívať didaktické pomôcky, médiá a IKT v edukačnom procese. (Kasáčová, 2006)

Pri využívaní multimedialnej pomôcky si žiak rozvíja kľúčové kompetencie:

Kompetencie v oblasti prírodných vied:

- poznať podnebie Slovenska,
- poznať kotliny, nížiny a pohoria Slovenska,
- poznať rastlinstvo, živočíšstvo Slovenska,
- poznať podnebie Slovenska,
- orientovať sa na mape,
- čítať z mapy,
- vedieť vymenovať národné parky Slovenska.

Komunikácia v materinskom jazyku:

- identifikovať a správne používať základné geografické pojmy,
- formulovať a vyjadrovať svoje myšlienky, názory na uvedenú problematiku v ústnom prejave pri vzájomnej komunikácii medzi sebou,
- pracovať s rôznymi zdrojmi informácií, učiť sa v nich orientovať, triediť ich a vyberať podstatné,
- vyvodzovať závery a formulovať ich: prepojenie negatívneho vplyvu alkoholu na ľudské zdravie s jeho správaním.

Kompetencie matematické:

- čítať grafické záznamy: vedieť vysvetliť grafické záznamy,
- používať priestorové myslenie pri vytváraní mapy z poskytnutých informácií.

Kompetencie v oblasti IKT:

- správne používať a zaobchádzať s technickými nástrojmi.

Naučiť sa učiť:

- riadiť si svoje vlastné učenie sa,
- vzdelávať sa samostatne v rôznych oblastiach.

Kompetencie sociálne komunikačné:

- chápať význam a uplatňovať formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce pri hrách,
- odhadnúť a korigovať dôsledky vlastného správania a konania, uplatňovať sociálne prospešné zmeny v medzosobných vzťahoch,
- pracovať vo dvojiciach alebo v skupine.

Kompetencie občianske:

- vyvážene chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny.

Kompetencie poznávacie:

- myslieť tvorivo, uplatniť výsledky úloh.

Kompetencie intrapersonálne:

- vytvárať si vlastný hodnotový systém.

2 OPIS OSVEDČENEJ PEDAGOGICKEJ SKÚSENOSTI

Učiť sa pomocou hier je pre žiakov obľúbenou aktivitou. Žiaci si pri práci s didaktickými hrami precvičujú svoju pozornosť, tvorivosť a vedomosti, ktoré získali na predchádzajúcich hodinách. Pri opakovaní sú bez stresu zo známok, dokonca sa na tieto aktivity tešia. Zároveň však získavajú aj nové poznatky a to hrovou formou, čím si rozširujú svoj obzor. V tejto odbornej pedagogickej skúsenosti poskytujem ako ukážky len niektoré z využívaných didaktických hier na hodinách geografie ako sú rozhodovacie hry, kvízy, spájačky, pexesá.

Vhodným výberom hry môžeme dosiahnuť veľmi dobré výsledky vo vedomostiach žiakov. Primeraná náročnosť didaktickej hry umožňuje rozvoj myslenia a reči, rozumových schopností, pozornosti, dôvtipu, vynachádzavosti, vytrvalosti a formovanie dobrého vzťahu medzi učiteľom a žiakom.

V didaktických hrách sa žiak podriada určitém záväzným pravidlám, čo vplýva na jeho vôľu, disciplinovanosť, sebaovládanie, sebakontrolu, podporujú samostatnosť a sebadôveru. Využívanie hier na hodinách podporuje zároveň aj rozvoj komunikačných schopností žiakov, ktorí pri spontánnej hre zabúdajú na zábrany v komunikácii.

2.1 Opis významného problému, skrytých príčin

Na vyučovacích hodinách žiaci dostávajú veľké množstvo nových informácií, ktoré si majú osvojiť. Práve didaktické hry poskytujú možnosť aktívneho osvojenia nových poznatkov. Hry umožňujú žiakovi upevniť si a prehĺbiť svoje vedomosti nenúteným, zaujímavým spôsobom.

Podstatná časť pracovných listov – metodických materiálov je vytvorená v programe Microsoft Word. Sprievodným materiálom je prezentácia vytvorená v PowerPointe, prípadne predvážací zošit v Activstudio, preto predpokladom je zručnosť žiakov pri práci s interaktívnou tabuľou. V prípade, ak didaktická technika nie je k dispozícii, pri metodikách k hrám sú rozpracované aj alternatívy na realizáciu hier bez jej použitia.

2.2 Odporúčaná metodológia

Nainštalovanie voľne šíriteľných programov: HotPotatoes, MovieMaker. Pred využitím OPS je potrebné zhodnotiť počítačovú gramotnosť žiakov, schopnosť pracovať s počítačom, s webovým prehliadačom. K využívanej multimediálnej pomôcke je vypracovaná metodika.

2.3 Dôkazy preukazujúce hodnovernosť odporúčaných postupov

Tabuľka 2 Príroda Slovenska

Téma: Príroda Slovenska	Ročník: 9.ročník ZŠ, ISCED II
Ciele:	Vstup
<p>Zopakovať učivo geografie zábavnou formou prostredníctvom hier ako sú prešmyčky, skrývačky, priraďovačky, kvízy, hra riskuj.</p> <p>Vedieť aplikovať získané vedomosti, zručnosti pri samostatnej práci a práci v skupine z vybranej témy.</p> <p>Vedieť aplikovať získané zručnosti pri práci s mapou.</p>	<p>Žiak má vedieť:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomocou mapy vymenovať jednotlivé pohoria Slovenska podľa pôvodu a geologického zloženia, - na mape ukázať a vymenovať jednotlivé povrchové celky Slovenska, - opísať podnebie na Slovensku, - určiť na mape vybrané toky riek, jazerá, vodné nádrže, podzemné vody, kúpele, oblasti minerálnych a termálnych vôd, - poznať a charakterizovať pôdy, oblasti rastlínstva a živočíšstva na Slovensku, - vymenovať a ukázať na mape národné parky a čím sú charakteristické, - zdôvodniť význam ochrany vybraných objektov na Slovensku a vo svete, - porovnať vybrané NP Zeme.
Metódy	Prostriedky
<ul style="list-style-type: none"> - diskusia, - brainstorming, - heuristické vyučovanie, - koopeatívne vyučovanie, - hodnotiace metódy, - samostatná práca žiakov, - hry – riskuj, AZkvíz, stolné hry, skrývačky, priraďovačky, rozhodovacie hry, - práca s mapou. 	<p>Didaktická technika:</p> <ul style="list-style-type: none"> - počítač s pripojením na internet (na spúšťanie prezentácií, predvážiacich zošitov), - interaktívna tabuľa. <p>Pomôcky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - herná plocha, - kartičky s pojmi a charakteristikami, - slepé mapy, atlasy Slovenska, - hracie figúrky, kocky, - interaktívna tabuľa.
Sociálne formy výučby	Organizačné formy výučby
<ul style="list-style-type: none"> - skupinová práca, tímová práca, - diskusie, - formy samostatnej práce žiakov. 	<ul style="list-style-type: none"> - vyučovacia hodina.

Prameň: vlastný návrh

Didaktické hry na zopakovanie učiva tematického celku: Povrch Slovenska

Ukážka č.1: SPÁJANIE SLABÍK

Metódy: čítanie s porozumením, práca s mapou, didaktická hra, práca vo dvojiciach, Activstudio.

Formy: individuálna práca, skupinová práca, frontálna práca.

Pomôcky: pracovný list, predvádzací zošit.

Digitálne technológie: notebook, interaktívna tabuľa ActivBoard.

Využitie: úvodná časť hodiny, fixačná fáza hodiny.

Predpokladaný vstup žiakov:

- Žiak má základné zručnosti pri práci s interaktívnou tabuľou a jej nástrojmi.
- Žiak má základné vedomosti z prebraného učiva o povrchu Slovenska.

Metodický postup k multimedialnej učebnej pomôcke:

Úlohou žiakov je správne pospájať slabiky a určiť názov zemepisného pojmu. Žiakom rozdáme pracovné listy s úlohami, na ktorých žiaci pracujú.

Alternatíva 1: Po vypracovaní úloh si žiaci skontrolujú svoje riešenie s tabuľou. Vyhráva rýchlejší z dvojice.

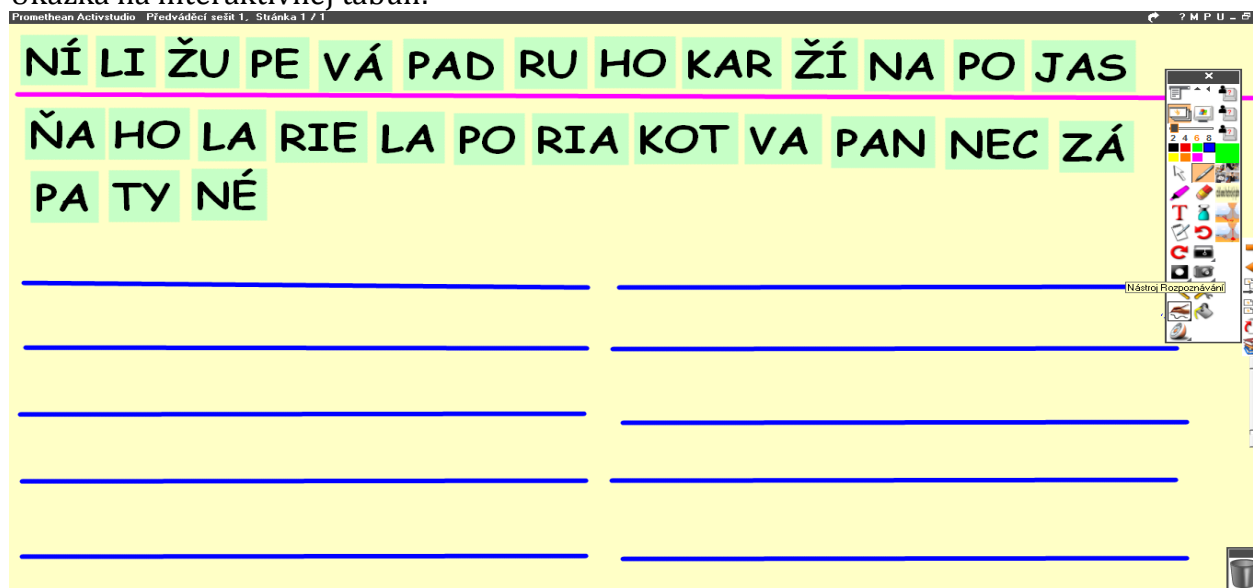
Alternatíva 2: Žiakom dáme na vypracovanie presný čas. Vyhráva žiak, ktorý našiel najviac z pojmov.

Zadanie: Pospájaním slabík získaj 10 pojmov z predchádzajúcej hodiny:

Slabiky: NÍ – LI – ZÁ – ŽU – PE – PAD – VÁ – NEC – NÉ – RU – PA – HO – KAR – KOT – TY – ŽÍ – NA – PO – JAS – ŇA – VA – HO – LA – RIE – LA – PAN – PO – RIA

Riešenie: sopečné pohoria, nížina, kotlina, pohorie, žula, rula, vápenec, jaskyňa, Západné Karpaty, panva

Ukážka na interaktívnej tabuli:

Obrázok 1 Stránka 1 predvádzacieho zošita

Prameň: vlastný návrh

UKÁŽKA Č. 2: PRIRAĎOVACIA HRA

Metódy: čítanie s porozumením, didaktická hra, práca vo dvojiciach.

Formy: individuálna práca.

Pomôcky: pracovný list, predvádzací zošit.

Digitálne technológie: notebook, interaktívna tabuľa ActivBoard.

Využitie: úvodná časť hodiny, fixačná fáza hodiny.

Metodický postup k multimediálnej učebnej pomôcke:

1. Žiaci vypíšu pojmy z predchádzajúcej úlohy.
2. Pojmy pospájajú s príslušnými pojmami z vedľajšieho stĺpčeka.
3. Vyhráva ten, ktorý nájde najviac správnych dvojíc.

Tabuľka 3. Prirad'ovacia hra

	Jadrá jadrových pohorí
	Gombasecká
	Východoslovenská
	Poľana
	Nízke Tatry
	Obalová hornina
	Panónska
	Flyš
	Juhoslovanská

Prameň: vlastný návrh

Alternatíva 2: Môžeme využiť aj podobu pracovného listu, ktorý obsahuje nové pojmy, v prípade ak nenadväzujeme na predchádzajúcu súťaž.

Ukážka č. 3: POMÝLENÉ PÍSMENÁ

Téma: Ochrana prírody

Cieľ: Rozvíjať logické myslenie žiakov na základe vedomostí a zručností z preberanej oblasti.

Postup: Žiaci majú v pracovných listoch zadanú skupinu poprehadzovaných písmen, v ktorých sa skrývajú pojmy z preberanej oblasti Ochrana prírody. Žiaci majú vhodnou kombináciou písmen nájsť ukryté pojmy.

Tabuľka 4. Pomýlené písmená

A M L A K T I A		V Í L N A	
N U E C S O		N A T A P	
V U S O Z		R O D Ý N K R P A	
Č E V R E Á N N I K H A		L O N Y N I P O	

Prameň: vlastný návrh

Po určení pojmu žiaci vysvetlia jeho význam.

Riešenie: kalamita, UNESCO, zosuv, červená kniha, lavína, TANAP, národný park, Poloniny.

Poznámka: K uvedeným hrám sú pripravené predvádzacie zošity, kde spoločne so žiakmi riešime po súťaži danú úlohu. Na základe riešenia na tabuli si žiaci skontrolujú správnosť úloh. Pri práci s interaktívnou tabuľou môžeme riešiť úlohy spoločne. Jednotlivé slabiky, písmená žiaci presúvajú pomocou interaktívneho pera a tým skladajú slová.

Ukážka č. 4: SKRÝVAČKY

Téma: Vodstvo

Pokyny: Žiaci hľadajú vo vetách názvy riek.

Zadanie: Nájdite vo vetách názvy riek.

Vety: *Neváhaj a skoč! Nora varila obed. Na poli sú na koni traja chlapi. Bol to rys a nie mačka.*

Brezno je na Horehroní. Kubo droguje.

Riešenie: Váh, Orava, Nitra, Torysa, Hron, Bodrog.

Ukážka č. 5: BINGO

Túto hru využívam pri rôznych témach.

Ciel': Žiak bude vedieť vysvetliť, prípadne nájde súvislosti medzi pojmami z preberanej témy.

Čas: 20 minút – počas celej expozičnej fázy hodiny.

Využitie: expozičná fáza, fixačná fáza.

Metóda: individuálna práca.

Pomôcky: kartičky s pojmami.

Predpokladaný vstup žiakov: nevyžadujú sa žiadne vedomosti.

Metodický postup:

Žiakom na začiatku hodiny rozdáme kartičky s pojmami. Počas výkladu žiaci počúvajú, ak bude počas hodiny spomenutý pojem nachádzajúci sa na ich kartičke, vyškrtnú ho. Po vyškrtaní všetkých pojmov zakričia bingo. Následne pojmy nachádzajúce sa na kartičke vysvetlia. Vyhráva žiak, ktorý vykrične prvý bingo a správne vysvetli všetky pojmy.

Aby nedošlo k prerušeniu výkladu, poradie žiakov zapisujeme priebežne na tabuľu. Žiaci v záverečnej fáze hodiny pri opakovaní vysvetlia dané pojmy.

Zadanie: Na kartičke vyškrtávajú pojmy, ktoré budú na hodine spomenuté.

Ukážky kartičiek s pojmami:

SLOVENSKÝ KRAS	JADROVÉ POHORIE
PODU- NAJSKÁ	ZNÍŽENINA

FLYŠ	VÁPENEC
JASKYŇA	NÍŽINA

RULA	VÝCHODO-SLOVENSKÁ	ŽULA	PLANINA
KOTLINA	SOPEČNÉ POHORIE	SOPKA	BOROVICA

Ukážka č. 6: DOMINO

Ciel': Žiak bude poznať súvislosti medzi pojmami z preberanej témy.

Didaktický materiál: Pracovný list č.1:hracie kartičky.

Využitie učebnej pomôcky: všetky fázy vyučovacej hodiny.

Vytlačíme pre štvorice žiakov pracovný list so sadou obdĺžnikových kartičiek. Každá dvojica pojmov, prípadne výrokov sa nachádza iba raz.

Pravidlá hry: Domino hrajú žiaci vo štvoricich. Všetky kartičky sa rozložia pojmami smerom nadol a zamiešajú sa.

Karty sa rozdelia medzi žiakov. Hráč, ktorý má kartičku s prázdny políčkem začína ako prvý. Pokračuje ďalší hráč, ak nemá kartičku s vhodným pojmom, ktorý je možné priradiť k pojmom na obidvoch stranách kartičky, povie ďalej. Hra končí, keď jeden z hráčov priloží k radu svoju poslednú kartičku. Poradie ostatných sa určí podľa počtu kariet u ostatných hráčov.

Alternatíva 2: Vytváranie hada

Žiaci prikladajú kartičky len jedným smerom a to vpravo, podľa prislúchajúcich pojmov.

Ukážka č. 7: PRIRAĐOVACIA HRA

Ciel': Žiak bude vedieť pracovať so slepou mapou, poznať súvislosti medzi teplotou, zrážkami a nadmorskou výškou.

Metódy: práca s mapou, didaktická hra, práca vo dvojiciach, Activstudio.

Formy: individuálna práca, skupinová práca, frontálna práca.

Pomôcky: príloha 2 – slepá mapa, predvádzací zošit.

Digitálne technológie: notebook, interaktívna tabuľa ActivBoard.

Využitie: úvodná časť hodiny, fixačná fáza hodiny.

Predpokladaný vstup žiakov:

- žiak má základné zručnosti pri práci s interaktívnou tabuľou a jej nástrojmi,
- žiak má základné vedomosti a poznatky týkajúce sa podnebia, vodstva, rastlinstva, živočíšstva a národných parkov Slovenska,
- žiak vie pracovať s mapou.

Metodický postup k multimedialnej učebnej pomôcke:

Žiakom rozdáme pracovný list so slepými mapami a s pokynmi k ich práci. Žiaci vyfarbujú farbami podľa vlastnej voľby na slepej mape zadané miesta. Pri práci môžu používať atlas Slovenska. Vyhráva rýchlejší z dvojice. Na záver porovnáme obidve mapy.

Alternatíva 2: Hra sa môže hrať aj ako súťaž jednotlivcov, pričom stanovíme určitý čas na vypracovanie a porovnáme následne výsledky s interaktívnou tabuľou.

Zadania:

Pracuj s atlasom a učebnicou, pri vyšrafovaní a zaznačovaní :

Slepá mapa č.1:

Vyhľadaj na mape Slovenska chladné oblasti a zaznač ich.

Vyhľadaj na mape miesta s najvyšším množstvom priemerných zrážok a zaznač ich.

Vyhľadaj na mape miesta s najnižšími priemernými ročnými teplotami a zaznač ich.

Vyhľadaj na mape smrekové lesy a a zaznač ich.

Vyhľadaj na mape národné parky a zaznač ich na mape.

Vyhľadaj na mape chladné oblasti a zaznač ich.

Vyhľadaj na mape miesta s najvyšším množstvom ročných zrážok a zaznač ich.

Slepá mapa č.2:

Vyhľadaj na mape najteplejšie oblasti a zaznač ich.

Vyhľadaj na mape miesta s najmenším množstvom priemerných zrážok a zaznač ich.

Vyhľadaj na mape miesta s najvyššími priemernými ročnými teplotami a zaznač ich.

Vyhľadaj na mape kúpeľné mestá a zaznač ich.

Vyhľadaj na mape významné minerálne pramene a zaznač ich.

Vyhľadaj na mape nezalesnené územia a zaznač ich.

Vyhľadaj na mape bukové lesy a zaznač ich.

Vyhľadaj na mape dubové lesy a zaznač ich.

Spoločne so žiakmi vypracujeme úlohu na interaktívnej tabuli na jednej mape, diskutujeme o súvislostiach medzi teplotou, zrážkami a nadmorskou výškou.

Ukážka č. 8: ROZHODOVACIA HRA

Téma: Rastlinstvo, živočíšstvo a pôdy

Cieľ: Žiak bude vedieť charakterizovať rastlinstvo, živočíšstvo a pôdy Slovenska pomocou kartičiek a schémy vegetačných (rastlinných) stupňov.

Predpokladaný vstup žiakov:

- žiak má základné zručnosti pri práci s interaktívnou tabuľou a jej nástrojmi,
- žiak má základné vedomosti a poznatky týkajúce sa rastlinstva, živočíšstva a pôd Slovenska.

Čas: 20 minút

Využitie: expozičná fáza, fixačná fáza.

Metóda: skupinová práca.

Pomôcky: kartičky s názvami vegetačných stupňov, ich charakteristikami, príkladmi rastlín a živočíchov, obrázky rastlín a živočíchov, schéma vegetačných stupňov (príloha 3).

Metodický postup:

1. Žiakov rozdelíme do skupín.
2. Každé skupine dáme pracovný list so schémou vegetačných stupňov, pracovný list s pojmami týkajúcimi sa vegetačných stupňov a obrázkami živočíchov.
3. Každá skupina si vytrihne kartičky z pracovného listu.

4. Do schémy priradia kartičky typu lesa, príklady rastlín, živočíchov.
5. Po ukončení skupinovej práce spoločne s učiteľom si žiaci skontrolujú správnosť zaradenia a za pomoci práce s mapou lesov Slovenska si zopakujú základné charakteristiky vegetačných rastlinných stupňov.
6. Vyhráva skupina so správnym vyriešením úlohy.

Reflexia: Uvedená metóda práce sa žiakom páčila, žiaci boli aktívni, u žiakov sa rozvíjala tvorivosť, jazykové zručnosti a sociálne zručnosti.

Ukážka č. 8: PODNEBIE SLOVENSKA

Téma: Podnebie Slovenska

Ciel: Žiak bude vedieť porovnať podnebie regiónov Slovenska pomocou kartičiek.

Čas: 5-10 minút

Využitie: fixačná fáza.

Metóda: skupinová práca.

Pomôcky: pracovný list (príloha 4), baliaci papier, lepidlo, obrázky regiónov Slovenska.

Metodický postup:

1. Pracovné listy s charakteristikami podnebí rozstriháme na jednotlivé kartičky.
2. Na hárky baliaceho papiera, ktoré upevníme na tabuľu, prípadne na nástenku napíšeme názvy podnebí, ktoré budeme porovnávať.
3. Každý žiak si vytiahne jednu z kartičiek a zalepí ju na časť hárka, ku ktorému prislúcha.
4. Plagát sa doplní obrázkami pohorí, ktoré sú k dispozícii na pracovnom liste.

Reflexia: Pri zaradovaní kartičiek si žiaci navzájom pomáhali. Aktivita sa im páčila. Rozvíja u žiakov predstavivosť, pamäť a sociálne zručnosti žiakov.

Ukážka č. 9: AZ Kvíz

Ciel: Upevniť a prehĺbiť si vedomosti z tematického celku Príroda Slovenska.

Metódy: čítanie s porozumením, didaktická hra, práca vo dvojiciach, práca v skupinách, Activstudio.

Formy: individuálna práca, skupinová práca, frontálna práca.

Pomôcky: predvádzací zošit, kartičky s úlohami príloha 4.

Digitálne technológie: notebook, interaktívna tabuľa ActivBoard.

Využitie: úvodná časť hodiny, fixačná fáza hodiny.

Predpokladaný vstup žiakov:

- žiak má základné zručnosti pri práci s interaktívnou tabuľou a jej nástrojmi,
- žiak ma vedomosti z tematického celku Príroda Slovenska.

Metodický postup k hre:

Alternatíva 1: hra vo dvojiciach

Pravidlá: Žiakom rozdáme pracovné listy so schémou ku kvízu a s kartičkami s úlohami. Žiak si vyberie číslo úlohy a následne kartičku s príslušným číslom. Na kartičkách z opačnej strany sa nachádzajú otázky. Ak odpovie na otázku správne, pripíše si bod a označí pole pyramídy svojou farbou, v prípade, že odpoveď je nesprávna, bod si odčíta a kartičku vráti späť. Vyhráva žiak s najvyšším počtom bodov.

Alternatíva 2: hra skupín

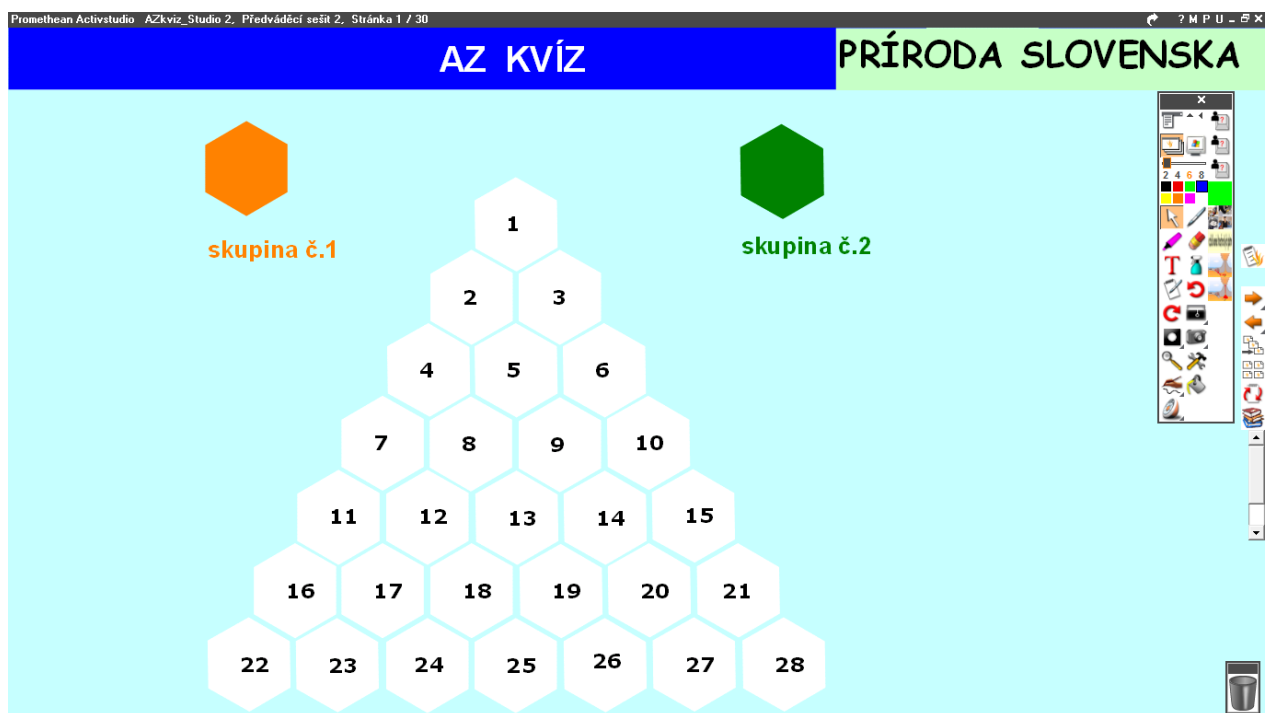
Pravidlá: Žiakov rozdelíme do dvoch skupín napr. červení a modrí, postupne si žiaci vyberajú pole pyramídy označené od 1 po 24. Ak jedna skupina nevie odpovedať, má možnosť odpovedať druhá skupina. Cieľom hry je prepojenie všetkých troch strán pyramídy. Ak na niektorú otázku neodpovie ani jedna skupina správne, vtedy žiakom pri výbere poľa zadáme náhradnú úlohu. Vyhráva skupina, ktorá prepojí všetky tri strany svojou farbou.

Metodický postup:

1. Spustíme predvádzací zošit na interaktívnej tabuli.
2. Skupina si vyberie vhodné políčko a klikne naň, tým sa otvorí žiakovi stránka s otázkou.
3. Odpovie na otázku – klikne na vybranú možnosť, ak zaznie zvukový signál potlesku odpoveď je správna.
4. Po zodpovedaní klikne žiak na kartičku späť.
5. Ak bola odpoveď správna presunie si svoju farbu na dané pole.
6. Vyhráva skupina, ktorá prepojí všetky tri strany svojou farbou.
7. Skupiny sa pri výbere úloh striedajú.

Zadanie: Overte si svoje poznatky vyriešením kvízu.

Ukážka na interaktívnej tabuli:

Obrázok 2 AZ Kvíz

Prameň: vlastný návrh

Poznámka: Ak si vyberú správnu odpoveď zaznie potlesk. K danej hre je potrebný nainštalovaný softwar ActivStudio. V prípade ak táto možnosť nie je, je k dispozícii hra v podobe PowerPointovej prezentácie.

Ukážka č. 10: Cesta po Slovensku

Ciel: Upevniť a prehľbiť si vedomosti z tematického celku Príroda Slovenska.

Metódy: didaktická hra, práca vo dvojiciach, práca v skupinách.

Formy: individuálna práca, skupinová práca.

Pomôcky: pracovný list č.5, kartičky s úlohami.

Metodický pokyn: Pred začatím hry rozstihneme a zlepíme pripravené kartičky s počtom bodov. Zlepíme ich tak, aby na jednej strane bola úloha a na druhej strane názov témy, z ktorej je daná otázka. Kartičky sú farebne rozlíšené.

1 – úlohy k povrchu

2 – rastlinstvo a živočíšstvo

3 – podnebie

4 – vodstvo

5 – chránené územia

Hru môžu hrať dvojice alebo viacčlenné skupiny. Kartičky je možné využiť vo fixačnej fáze hodiny, prípadne ako opakovanie na začiatku nasledujúcej hodiny.

Pravidlá:

Alternatíva 1: hra pre dvojice. Žiaci si zvolia úlohu z niektorej oblasti. Ak na ňu odpovie žiak správne získava bod. Ak je odpoveď nesprávna alebo neodpovie na otázku, môže odpovedať druhý žiak, ktorý si pri správnej odpovedi bod pripočíta. Žiak, ktorý má najvyšší počet bodov vyhráva.

Alternatíva 2: hra pre viacčlenné tímy: Podobne ako v predchádzajúcej možnosti si žiaci rozdelení do skupín vyberajú úlohy na kartičkách podľa témy. Ak ich odpoveď bude správna, body si pripočítajú. Ak však odpoveď bude nesprávna, body si odpočítajú a kartičky sa vracajú naspäť do hry.

Ukážka č. 11: PRAVDA ALEBO KLAMSTVO?

Ciel: Upevniť a prehľbiť si vedomosti z tém vodstvo, povrch a podnebie Slovenska.

Metódy: čítanie s porozumením, didaktická hra.

Formy: individuálna práca.

Využitie: úvodná časť hodiny, fixačná fáza hodiny.

Predpokladaný vstup žiakov:

- žiak ma vedomosti z tém povrch, vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo Slovenska.

Metodický postup:

1. Žiakom rozdáme pracovné hárky do ktorých budú krúžkovať podľa vlastného rozhodnutia, či ide o pravdivý alebo nepravdivý výrok.
2. Výsledky obodujeme a vyhráva ten žiak, ktorý má najvyšší počet bodov.

Výroky:

Tabuľka 5. Výroky

Najväčšie zásoby podzemných vôd sú u nás v sopečných pohoriach.	áno	nie
Horná hranica lesa je na Slovensku približne v nadmorskej výške 1600 m.n.m.	áno	nie
Hron sa vlieva do Dunaja pri Komárne	áno	nie
Pre lužné lesy sú najtypickejšie topole, vrby, jelše.	áno	nie
Prevládajúcou drevinou našich lesov je buk.	áno	nie
Väčšina našich riek má najnižší stav vody na jar.	áno	nie
Biely Váh pramení pod Kráľovou hoľou.	áno	nie
Prevládajúci smer vetra na Slovensku je západný až severozápadný.	áno	nie

Prameň: vlastný návrh

Ukážka č. 12: NAŠE NAJ

Ciel': Upevniť a prehĺbiť si vedomosti z tematického celku Príroda Slovenska, upevniť zručnosti pri práci s mapou.

Metódy: didaktická hra, práca s mapou.

Formy: individuálna práca, skupinová práca.

Metodický postup: Žiakom rozdáme pracovné hárky do ktorých budú zapisovať nájdené naj Slovenska pomocou vyhľadávania na mape. Výsledky obodujeme a vyhráva ten žiak, ktorý má najvyšší počet bodov.

Nájdí všetky naj:

1. Najsevernejší okrajový bod Slovenka
2. Najvýchodnejší okrajový bod Slovenka
3. Najjužnejší okrajový bod Slovenka
4. Najzápadnejší okrajový bod Slovenka
5. Najvyššie položené miesto Slovenska
6. Najnižšie položené miesto Slovenska
7. Najdlhšou slovenskou riekou je
8. Najviac našich jazier vzniklo činnosťou
9. Najviac jazier na Slovensku sa nachádza v pohorí
10. Najväčšie jazero sa volá
11. Najviac priehrad je vybudovaných na rieke
12. Najviac zrážok spadne
13. Najúrodnejšia nížina na Slovensku je
14. Najmenšiu rozlohu z nížin má
15. Najvyšší vrch Tatier

Ukážka č. 13: CESTA PO CHRÁNENÝCH ÚZEMIACH

Ciel': Upevniť a prehĺbiť si vedomosti z témy Ochrana prírody.

Poznať národné parky a chránené krajinné oblasti Slovenska.

Pomôcky: pracovný list č. 7, figúrky, kocka, herný plán.

Metodický pokyn: Hra pozostáva z herného plánu a kartičiek, ktoré obsahujú na jednej strane otázky k jednotlivým políčkam na hernom pláne a na druhej strane odpovede (pripravíme si ich zlepením zodpovedajúcich kartičiek z pracovného listu). Kartičky počas hry sú uložené na kope číslami políček smerom nahor. Hra je určená pre dvojice.

Pravidlá hry:

1. Žiakom rozdáme herný plán a kartičky s otázkami.
2. Hru začína hráč, ktorý hodí kockou najvyšší počet.
3. Ak sa hráč dostane na označené políčko, zodpovie na otázku a riadi sa pokynmi na kartičke.
4. Vyhráva hráč, ktorý dosiahne cieľ ako prvý.

Ukážka č. 14: POZNÁVANIE SLOVENSKA

Ciel': Upevniť a prehĺbiť si vedomosti z tematického celku Príroda Slovenska.

Pomôcky: pracovný list č. 8, figúrky, kocka, herný plán.

Metodické poznámky: Hra je určená pre 2 – 3 hráčov a 1 pomocníka (žiak, ktorý položí otázku a kontroluje správnosť odpovedí). Súťažiteľ môžu skupiny. Hru je možné využiť ako motiváciu, prípadne vo fixačnej fáze hodiny. Predpokladom je teda vytvorenie viacerých herných plánov.

Pravidlá hry:

Každý z hráčov má k dispozícii figúrku. Hra začína na políčku „Start“, odkiaľ sa vydávajú hráči v smere trasy k políčku cieľ.

Ak sa dostane hráč na farebné políčko (červené, zelené, modré alebo žlté), prečíta otázku. Ak hráč odpovie správne, pokračuje ďalší hráč, ak odpovie nesprávne, vracia sa o počet políčok ktoré hodí kockou. Ak hráč hodí 6 neháďže ešte raz. Hráči sa navzájom nevyhadzujú. Vyhráva ten, kto je prvý v cieľi.

Je pravdepodobné, že padne viackrát jedna otázka. Žiaci si tým upevnia konkrétnu vedomosť.

Poznámka: Pravidlá si môže vyučujúci upraviť, avšak pred začiatkom hry je potrebné uistiť sa, že sú všetkým hráčom jasné.

Otázky:

červená

- 1 – Kde sa nachádza najzápadnejší bod Slovenska?
- 2 – Kde sa nachádza najnižšie položené miesto na Slovensku?
- 3 – S ktorým štátom má Slovensko najkratšiu hranicu?
- 4 – Kde sa nachádza najvyššie položené miesto na Slovensku?
- 5 – Ako sa volá najdlhšia slovenská rieka?
- 6 – Ktorá rieka odvádza vodu z nášho územia do Čierneho mora?

zelená

- 1 – Ktoré horniny budujú jadrové pohoria?
- 2 – Ktoré horniny budujú flyšové pohoria?
- 3 – Kde sa nachádza najvýchodnejší bod Slovenska?
- 4 – Na ktorých riekach ležia vodné nádrže Kráľová a Ružín?
- 5 – Na ktorých riekach ležia vodné nádrže Sĺňava a Domaša?
- 6 – Kde sa nachádza najsevernejší bod Slovenska?

modrá

- 1 – Ktoré vetry prevládajú na Slovensku?
- 2 – Naša najúrodnejšia nížina je
- 3 – Najvyšší vrch Tatier
- 4 – Kde sa nachádza Trábeč?
- 5 – Vymenuj 3 jadrové pohoria na Slovensku.
- 6 – Vymenuj 4 minerálne pramene na Slovensku.

žltá

- 1 – Vymenuj 4 kúpeľné mestá na Slovensku.
- 2 – Vymenuj 3 sopečné pohoria na Slovensku.
- 3 – Sútokom ktorých dvoch riek vzniká rieka Bodrog?
- 4 – V ktorom podnebnom pásme leží Slovensko?
- 5 – Ktoré oblasti Slovenska majú najmenej zrážok?
- 6 – Ako sa volá naše najväčšie plesa?

Ukážka č. 15: OKRUH: Cesta po Slovensku

Ciel: Upevniť a prehĺbiť si vedomosti z tematického celku Príroda Slovenska.

Pomôcky: PowerPointová prezentácia, pracovný list č.9: kartičky s úlohami.

Táto hra je zameraná na preverenie vedomostí a zopakovanie pojmov. Princípom hry je práca v skupinách na jednotlivých úlohách.

Pravidlá: Žiakov rozdelíme na štvorčlenné družstvá, v ktorých si určia kapitánov. Na každú úlohu majú určitý časový limit. Po zvukovom signále žiaci odložia písacie potreby. Za každú správnu odpoveď získavajú bod. V prípade ak v určitom okruhu otázok majú skupiny rovnaký počet bodov dáme žiakom ďalšiu otázku. Kapitán družstva, ktoré vie odpoveď sa prihlási a odpovedá. Ak má niektoré družstvo vyriešenú úlohu pred ukončením časového limitu zakričí kapitán stop a ostatné družstvá zložia perá. Ak družstvo, ktoré povedalo „STOP“, nepozná správnu odpoveď na niektorú z úloh, stráca jeden bod. V prípade, že majú skupiny rovnaký počet bodov nasleduje otázka tzv. rozstrel. Bod získava ten kto najrýchlejšie odpovie.

Alternatíva č.2: Hru môžeme realizovať v škole. Vytvoríme stanovišťa, ktoré rozmiestnime po učebni, na ktorých sa žiaci striedajú. V jednotlivých stanovištiach sa nachádzajú zadania úloh – tri varianty, ktoré žiaci budú postupne riešiť. Úlohy môžu vypracovávať ľubovoľný čas, čo podporuje rôzne štýly učenia. Vypracovanie si zapisujú do odpoveďového hárku, ktoré po skončení hry učiteľ skontroluje. Hra končí, keď všetky skupiny prejdú všetkými stanovišťami. Vyhráva skupina s najvyšším počtom bodov.

Ukážka č. 16: RISKUJ

Ciel: Upevniť a prehĺbiť si vedomosti z tematického celku Príroda Slovenska.

Pomôcky: PowerPointová prezentácia, pracovný list č.10, kartičky s úlohami.

Predpokladaný vstup: vedomosti z tém povrch, podnebie, rastlinstvo, živočíšstvo, ochrana prírody človeka.

Metodické poznámky: Na interaktívnej tabuli na prvej strane sú napísané štyri okruhy s otázkami, ktoré chceme precvičiť, sú to Povrch Slovenska, Podnebie Slovenska, Rastlinstvo a živočíšstvo, Vodstvo Slovenska. Pod každým okruhom sa nachádzajú kartičky s bodovým ohodnotením 10, 20, 30, 40, 50. Učiteľ má pripravenú sadu otázok ku každému okruhu od najľahšej za 10 bodov, po najťažšiu za 50 bodov.

Hru môžu hrať skupiny hráčov, prípadne dvojice.

Alternatíva č. 1:

Pokyny pre žiakov pre prácu s prezentáciou: Žiaci klikajú na zvýraznené tlačítka (kliknutím na prázdnu plochu môžu prerušiť hru).

- 1) Na snímke 1 sa nachádza schéma s kartičkami s hodnotami od 10 – 20, pod ktorými sú ukryté otázky z jednotlivých okruhových.
- 2) Otázku otvoríte kliknutím na tlačítko v tvare šípky. Po kliknutí sa otvorí stránka s príslušnou otázkou.
- 3) Po zodpovedaní otázky sa vraciate späť použitím tlačítka domček.
- 4) Po návrate späť kartička zmizne.
- 5) Získané počty bodov skupín zapisujeme na tabuľu.

Povrch Slovenska	Podnebie Slovenska	Rastlinstvo a živočíšstvo	Vodstvo Slovenska
10	10	10	10
20	20	20	20
30	30	30	30
40	40	40	40
50	50	50	50

Obrázok 2 Riskuj

Prameň: vlastný návrh

20 Rastlinstvo a živočíšstvo

Pre lužné lesy sú najtypickejšie:

a) smrek, borovica, jedle

b) buk, dub, hrab

c) topol, vrba, jelša

Obrázok 3 Ukážka úlohy

Prameň: vlastný návrh

Alternatíva č. 2: Ak nie je k dispozícii interaktívna tabuľa na spustenie hry v PowerPointovej prezentácii, ako alternatívu môžeme zvoliť kartičkový spôsob, kde na tabuli sú pripevnené kartičky s úlohami, ktoré učiteľ skladá a položí otázku. Začína skupina, ktorú vylosujeme. Ako prvá si vyberá otázku táto skupina. Učiteľ položí otázku

a žiaci sa dohodnú na odpovedi a odpovedajú. Pri správnej odpovedi si pripíšu body, pri nesprávnej sa body odpočítajú. Nasleduje žiak z druhej skupiny. Žiaci sa striedajú do vyčerpania všetkých kartičiek. Vyhráva skupina s najväčším počtom bodov.

Alternatíva č. 3:

Učiteľ vylosuje žiaka, ktorý na začiatku vyberie otázku. Kto vie najrýchlejšie odpovedať, prihlási sa a nahlas vykríkne prvý, druhý, tretí. Ak žiak odpovie správne, získava body, ak odpovie zle, body stráca. Všetko si zaznamenávame na papier. Kto odpovie správne, vyberá ďalšiu otázku. Vyhráva žiak s najvyšším počtom bodov.

2.4 Overené prínosy osvedčenej pedagogickej skúsenosti

Využívanie multimedialných pomôcok má významné miesto vo vyučovacom procese. Ovplyvňuje zapájanie všetkých zmyslov, čím umožňuje akceptáciu viacerých učebných štýlov a zároveň prispieva k vyššej aktivite žiakov na hodinách.

Tabuľka 6 Prínosy hier do vyučovania

Prínosy pre učiteľa	Prínosy pre žiaka
Príprava pomôcky s možnosťou viacnásobného použitia	Motivácia žiakov k učniu
Možnosť inovácie didaktickej hry	Možnosť seberealizácie žiaka
Motivácia žiakov	Odstránenie strachu pri skúšaní
Efektívnosť vyučovania	Možnosť spolupráce s ostatnými
Rýchlejšie upevnenie vedomostí	Poskytnutie priestoru pre zažitie úspechu
Získanie spätnej väzby o vedomostiach žiakov z témy	

Prameň: vlastný návrh

2.5 Zhodnotenie odbornej pedagogickej skúsenosti

Predložená odborná pedagogická skúsenosť predkladá rôzne typy hier vhodných na vyučovanie geografie, ktoré zabezpečia u žiakov upevnenie získaných informácií, prípadne poskytnú nové vedomosti.

Zaradenie didaktických hier do vyučovania podporuje u žiakov aktivitu, spoluprácu, samostatnosť a sebadôveru.

ZÁVER

Odborná pedagogická skúsenosť sa zaoberá využívaním hier vo vyučovaní geografie deviateho ročníka.

Pomocou hier môžeme zapojiť žiakov intenzívnejšie do vyučovacieho procesu a týmto nenúteným spôsobom dosiahnuť také sústredenie, aké nedokážu vyvinúť pri inej zvyčajnej činnosti počas vyučovacej hodiny. Prostredníctvom hier získavajú žiaci nové vedomosti, schopnosti a zručnosti, ktoré sú touto cestou lepšie pochopené a trvalejšie osvojené. Učenie pomocou hry spôsobilo zvýšený záujem žiakov o vyučovaciu hodinu, žiaci boli aktívnejší a niektoré úlohy dokonca ovplyvnili ich postoje k ochrane prírody.

Hry uvedené v tejto práci môžu byť využité vo výchovno-vzdelávacom procese pri vyučovaní geografie deviateho ročníka.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. Activportal CZ: [online]. Opava: PROFIMEDIA s.r.o., 2009. Aktualizované 9. 4. 2013 [cit. 9. 4. 2013]. Dostupné na internete: <http://www.activboard.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=114&Itemid=92>
2. ARENDÁŠOVÁ, A. Vzdelávanie zamestnancov prostredníctvom rešpektovanie učebných štýlov. [online]. Trnava: Ústav priemyselného inžinierstva, manažmentu a kvality. STU. 2010. Dostupné na:
3. BALÁŽOVÁ, E. 1999. Hra – prostriedok formovania osobnosti. Banská Bystrica: 1999.
4. BARTUŠKOVÁ, M. 1977. Pedagogika predškolského veku. SPN: 1977.
5. CEJPEKOVÁ, J. 1996. Hra vo vyučovaní na 1. stupni základnej školy. Banská Bystrica: 1996.
6. KASÁČOVÁ, B. a kolektív autorov. 2006. Profesionálny rozvoj učiteľa. Metodicko-pedagogické centrum, Prešov. 2006. ISBN: 80-8045-431-0.
7. MATÚŠKOVÁ, R. 2005. Hra ako jedna z vyučovacích metód. In: Naša škola. Roč. 9, 2005-2006.
8. PETTY, G. 2008. Moderní vyučování. Praha: Portál, 2008, 380s. ISBN 80-7178-681-0.
9. PRUCHA, J. a kol. 1998. Pedagogický slovník. 2. vyd. Praha : Portál, 1998. ISBN 80-7178-252-1.
10. ŠPÚ. ŠVP Geografia – príloha ISCED 2. Bratislava, august 2009. [cit. 9. 4. 2013]. Dostupné na: http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/2stzs/isced2/vzdelavacie_oblasti/biologia_isced2.pdf.
11. TUREK, I. 1996. O niektorých súčasných koncepciách vyučovacieho procesu. Banská Bystrica: Metodické centrum, 1996. 50 s. ISBN 80-8041-106-9.
12. TUREK, I. 1997. Zvyšovanie efektívnosti vyučovania. Bratislava: MC, 1997. 328 s. ISBN 80-887-96-89-X.
13. TUREK, I. 2005. Inovácie v didaktike. 2.vydanie. Bratislava: Metodicko-pedagogické centrum, 2005. ISBN 80-8052-230-8.
14. Wikipedia SK: [online]. Aktualizované 9. 4. 2013 [cit. 9. 4. 2013]. Dostupné na internete: <http://sk.wikipedia.org/wiki>.
15. Zborovňa: [online]. Aktualizované 9. 4. 2013 [cit. 9. 4. 2013]. Dostupné na internete: <http://www.zborovna.sk/novinky/index.php>.

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha 1: Pracovný list č.1: Domino

Príloha 2: Pracovný list č.2: Slepá mapa

Príloha 3: Pracovný list č.3: Rozhodovacia hra

Príloha 4: Pracovný list č.4: Podnebie Slovenska

Príloha 5: AZ Kvíz

Príloha 6: Pracovný list č.5: Cesta po Slovensku

Príloha 7: Pracovný list č.6: Cesta po národných parkoch a chránených krajinných územiach

Príloha 8: Schéma hry Poznávanie Slovenska

Príloha 9: Učebný okruh

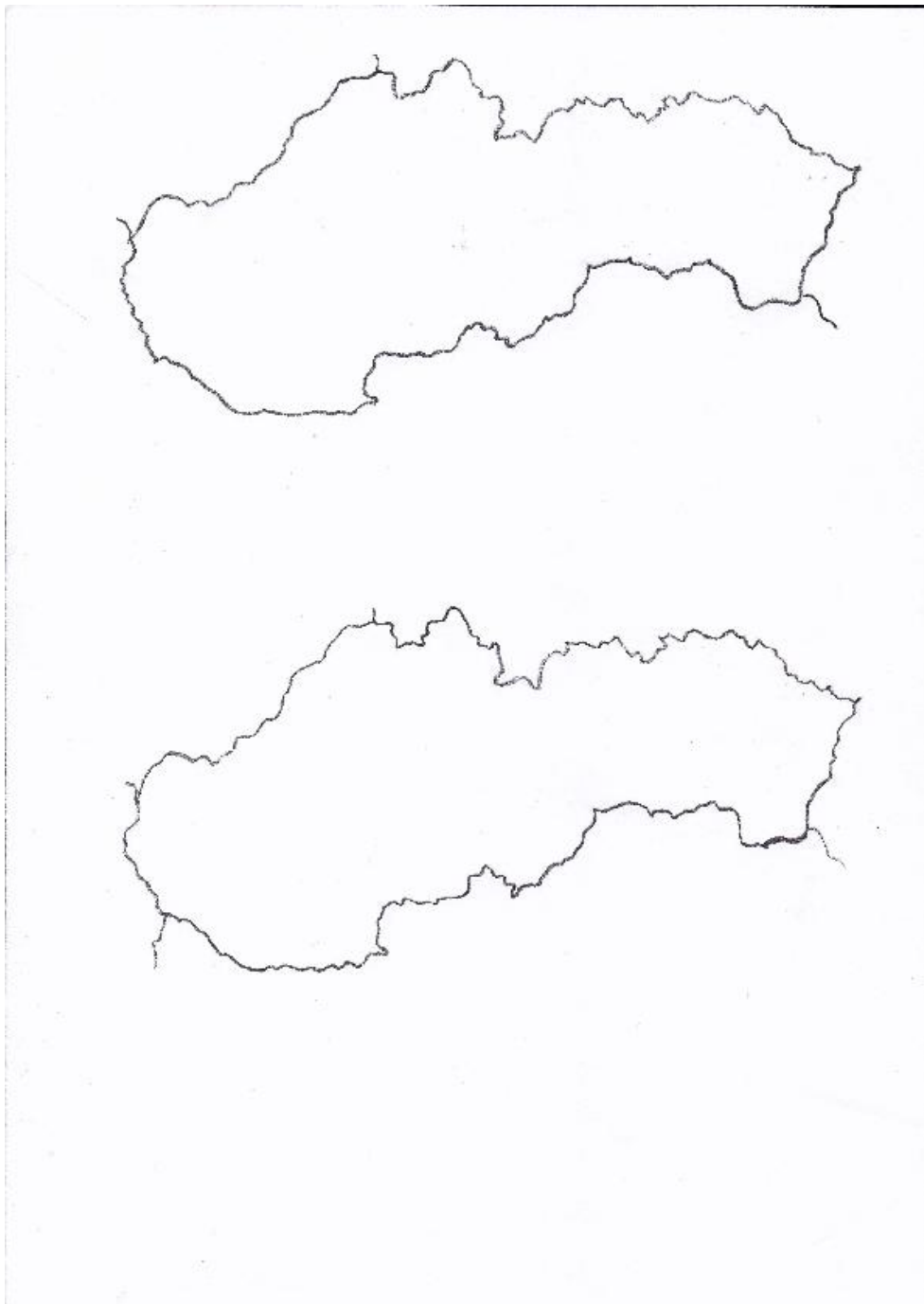
Príloha 10: Riskuj

Kartičky na rozstrihnutie pre hru Domino

Panónska planina	Najmenšia nížina	Záhorská nížina	Jadrové pohoria
Tvrdé jadrá (žuly, ruly)	Poľana	Sopečné pohorie	Flyš
Západné Karpaty	Najrozľahlejšia nížina	Podunajská nížina	Vápencové pohorie
Slovenský kras	Najväčšia nížina	Východoslovenská nížina	Okolie Sládkovičova, Trebišova
Najmenej zrážok	Vysoké Tatry	Najviac zrážok	Priemerná ročná teplota na vrchoch Tatier
-3°C	Rast nadmorskej výšky o 100m	Klesanie teploty vzduchu o 0,5° C	Teplá oblasť
Nížiny	Najdlhšia rieka	Váh	Mierne teplá oblasť
Do 800mm	Najväčšia rieka	Dunaj	Chladná oblasť
Nad 800mm	Najväčší prítok Váhu	Orava	Najväčšie pleso

Hincovo pleso	Pramení pod Kráľovou hoľou	Hron	Zlaté piesky
Umelá vodná nádrž	Trenčianske Teplica	Termálne pramene	Dubové lesy
Do 550mm	Chránená rastlina	Hlaváčik jarný	Veverice, medvede, rysy
Smrekové lesy	Víchrice	Silný vietor	Miesta s vysokou hladinou podzemnej vody
Lužné lesy	Lavíny	Zosuvy snehu	Muránska planina
Národný park	CHKO	Štiavnické vrchy	Domica
Jaskyňa	Kosodrevina	1600-1800mm	Rieka na východe Slovenska
Bodrog	Minerálna voda	Santovka	Okamžitý stav ovzdušia na danom mieste a v čase
Počasie	Najvyšší vrch	Gerlachovský štít	Panónska panva

Slepá mapa

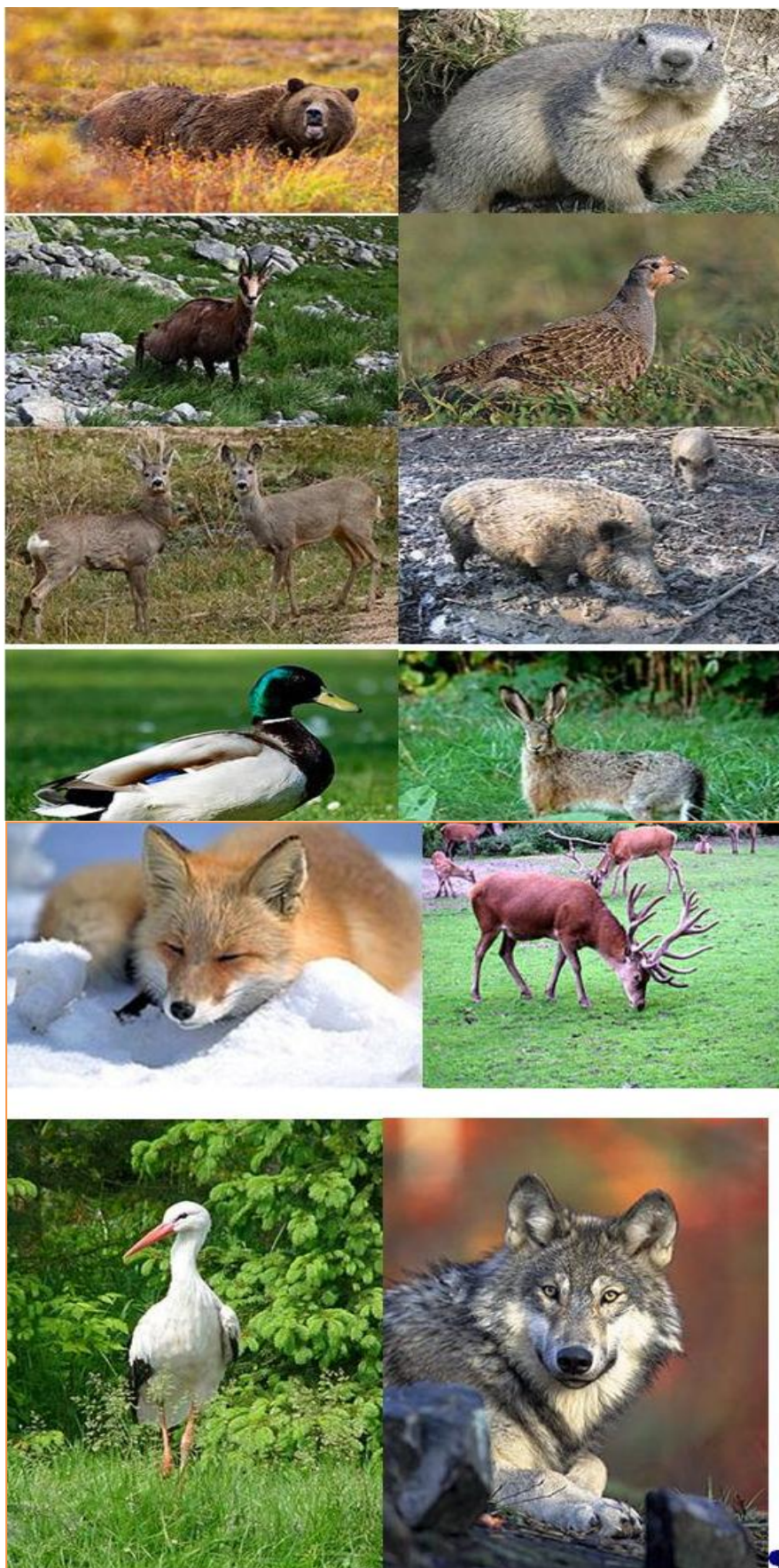
Rozhodovacia hra

Doplň do schémy vegetačných stupňov názvy a charakteristiky jednotlivých vegetačných stupňov nachádzajúcich sa na kartičkách:

Názvy a charakteristiky:

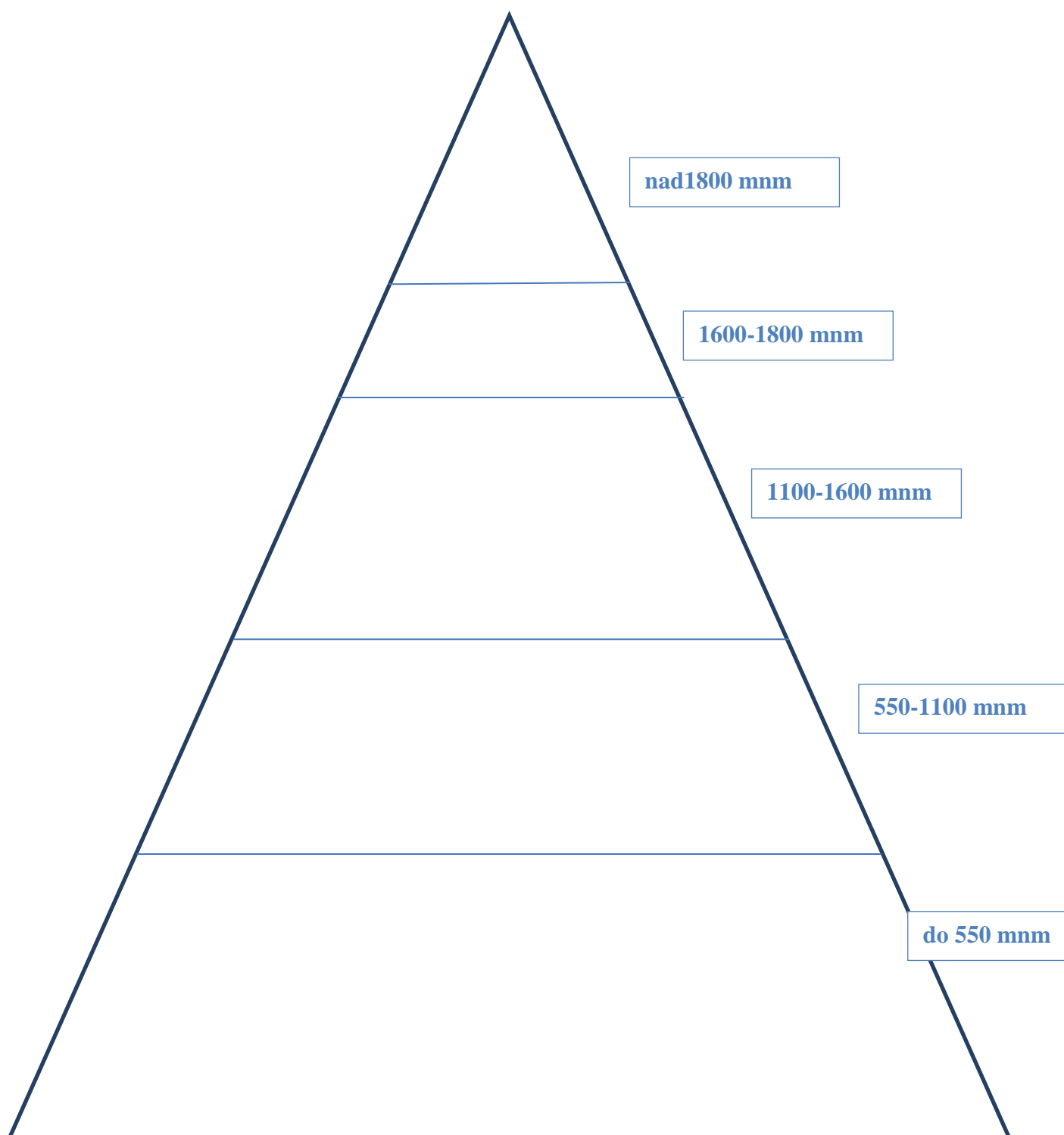
bukové lesy	alpínske lúky	smrekové lesy	lužné lesy
dubové lesy	teplé nížiny	drsne podnebie	chladnejšia klíma
mierne teplá, vlhká klíma	hnedozone	hnede lesné pôdy (kambizeme)	menej úrodné pôdy (podzoly)
holé skaly	vysoká hladina podzemnej vody	vrbý, topole	duby, buky
hraby, duby	černozeme	jarabice, hraboše	srny, diviaky
líšky	jelene	lišajníky	machy
kamzíky	svište	bociany	žaby
vlky	javory	medvede	rysy

Obrázky:

Schéma vegetačných stupňov:

Podnebie Slovenska

Názvy a charakteristiky klimatických oblastí Slovenska:

teplá oblasť	chladná oblasť	mierne teplá oblasť	nížiny
do 350 mm	do 800 mm	Malé Karpaty	kotliny
najmenej zrážok	najviac zrážok	najvyššia priemerná ročná teplota	najnižšia priemerná ročná teplota
Záhorská nížina	nad 800 mm	Vysoké Tatry	Nízke Tatry

Doplň do tabuľky názvy a charakteristiky klimatických oblastí Slovenska:

Klimatické oblasti Slovenska		

1. Zakrúžkuj najúrodnejšie pôdy:
  - a) hnedozeme
  - b) kambizeme
  - c) černozeme

2. Záhorská nížina je naša:
  - a) najúrodnejšia nížina
  - b) najväčšia nížina
  - c) najmenšia nížina.

3. Najnižší bod SR je na:
  - a) Podunajskej nížine.
  - b) Záhorskej nížine
  - c) Východoslovenskej nížine

4. Východoslovenská nížina má:
  - a) najmenšiu rozlohu.
  - b) najväčšiu rozlohu

5. Do mierne teplej oblasti nepatrí:
  - a) Chvojnícka pahorkatina
  - b) Malá Fatra
  - c) Nízke Tatry

6. Na Slovensku je národných parkov:
  - a) 10
  - b) 9
  - c) 8

7. Na Slovensku je chránených krajinných oblastí:
  - a) 10
  - b) 14
  - c) 16.

8. Pri Štúrove sa do Dunaja vlieva rieka:
  - a) Morava
  - b) Váh
  - c) Hron

9. Z uvedených riek sú významnými prítokmi Hornádu rieky:
  - a) Torysa a Hnilec
  - b) Laborec a Uh
  - c) Poprad a Dunajec

10. Ak nad naše územie prenikne viac vzdušných mäs z vnútrozemia Eurázie, prejaví sa to v lete:
- suchým a veľmi teplým počasím, horúčavami
  - sú horúčavy, výdatne prší
  - ochladí sa a je sucho
11. Najväčším prítokom Váhu je rieka:
- Turiec
  - Kysuce
  - Orava
12. . Najväčšie zásoby podzemných vôd sú u nás:
- v riečnych usadeninách Dunaja
  - v sopečných pohoriach
  - v Slovenskom Rudohorí
13. Pôdy, na ktorých rastú smrekové lesy sú:
- podzoly
  - kambizeme
  - hnedozeze
14. Jadro jadrových pohorí tvorí:
- čadič
  - žula
  - vápenec
15. S rastúcou nadmorskou výškou územia:
- teplota vzduchu stúpa približne o $0,5^{\circ}\text{C}$ na každých 100 m
  - teplota vzduchu klesá približne o $0,5^{\circ}\text{C}$ na každých 100 m
  - teplota vzduchu sa nemení
16. Pre lužné lesy sú najtypickejšie:
- smreky, borovice, jedle
  - buky, duby, hraby
  - topole, vrbý, jelše
17. Horná hranica lesa je na Slovensku približne v nadmorskej výške:
- 1600 m
  - 1800 m
  - 2000 m
18. V nadmorskej výške 500 m n. m. je teplota 16°C . Aká je teplota vo výške 1000 m n. m. (za bežných podmienok)?
- $12,5^{\circ}\text{C}$
  - $13,5^{\circ}\text{C}$
  - $18,5^{\circ}\text{C}$

19. Umelou vodnou nádržou je.
- a) Oravská priehrada
  - b) Zlaté piesky
  - c) Gabčíkovo
20. Prevládajúci smer vetra na Slovensku je:
- a) západný až severozápadný
  - b) východný až severovýchodný
  - c) južný až juhovýchodný
21. . K prítokom Dunaja na území Slovenska nepatrí rieka:
- a) Morava
  - b) Hornád
  - c) Hron
22. Rieka Bodrog vzniká sútokom:
- a) Ondavy a Laborca
  - b) Ondavy a Latorice
  - c) Ondavy a Tople
23. Prevládajúcou drevinou našich lesov je:
- a) dub
  - b) buk
  - c) smrek
24. Pôdy, na ktorých rastú smrekové lesy sú:
- a) podzoly
  - b) hnedé lesné pôdy (kambizeme)
  - c) hnedozeme
25. Jadro jadrových pohorí tvorí:
- a) čadič
  - b) žula
  - c) vápenec
26. Obalové horniny jadrových pohorí sú:
- a) čadič
  - b) žula
  - c) vápenec
27. Obalové horniny jadrových pohorí sú:
- a) čadič
  - b) žula
  - c) vápenec
28. Najväčšie jazero sa volá:
- a) Veľké Hincovo jazero
  - b) Štrbské pleso
  - c) Popradské pleso

Kartičky k hre

Povrch Slovenska	Rastlinstvo, živočíšstvo, pôdy	Podnebie
Vymenuj 3 sopečné pohoria na Slovensku.	Aké lesy sa vyskytujú na miestach s vysokou hladinou podzemnej vody?	V akom podnebnom pásme leží Slovensko?
V akom podnebnom pásme leží Slovensko?	Ktoré sú najúrodnejšie pôdy na Slovensku?	Najmenej zrážok majú nížiny okolo Sládkovičova. Kol'ko zrážok tam spadne za rok?
Ktoré horniny tvoria jadrové pohoria?	V ktorom vegetačnom stupni žijú kamzíky a svište?	V nadmorskej výške 500 m n. m. je teplota 16°C. Aká je teplota vo výške 1000 m n. m?
Kde sa nachádza najvyššie položené miesto na Slovensku a akú má nadmorskú výšku?	Aký vegetačný stupeň sa nachádza v nadmorskej výške 1100-1600 mnm?	Vymenuj klimatické oblasti Slovenska.

Vodstvo	Chránené územia
Naša najdlhšia rieka je	Vysvetli skratku NP a uveď príklad
Väčšina nášho územia patrí k úmoriu	Vysvetli skratku CHKO a uveď príklad
Umelou vodnou nádržou na Slovensku je	Čo je to zosuv a kde sa najčastejšie vyskytuje?
Termálne pramene sa nachádzajú	Čo je to lavína a kde sa vyskytuje?

Cesta po národných parkoch a chránených krajinných územiach

Kartičky k očíslovaným políčkam hry cestujeme po národných parkoch a chránených krajinných územiach

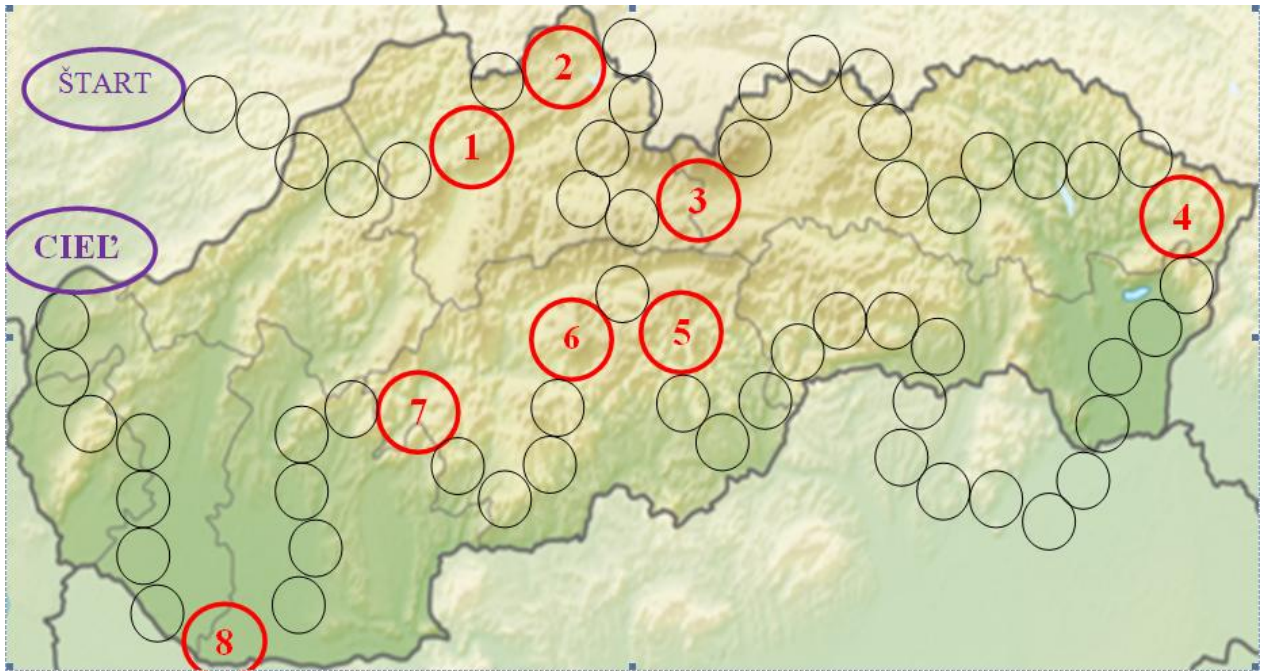
<p style="text-align: center;">Políčko 1</p> <p>V blízkosti tvojho domu, je v NP sa nachádza les. Ako sa volá tento národný park? Správna odpoveď: ostávaš na mieste Nesprávna odpoveď: Chceš ušetriť, a tak si začal ťažiť drevo na kúrenie. Vôbec Ťa nezaujímá, že oblasť je chránená. Vráť sa na štart.</p>	<p style="text-align: center;">Políčko č.2</p> <p>Po starej mame Ti zostal vo vlastníctve kúsok lesa v chránenej krajinskej oblasti. Aký je jej názov? Správna odpoveď: Majiteľ časti lesa je však niekto iný kto by chcel ťažiť drevo. Ty si ho však presvedčil, že les je vzácny kus prírody, ktorý je škoda ničiť. Je to fajn, že sa Ti to podarilo. Môžeš ísť o 5 políčok vpred. Nesprávna odpoveď: zostaň na mieste</p>
<p style="text-align: center;">Políčko č.3</p> <p>Tvoje kravy sa zatúlali do lesa. Snažíš sa ich čo najskôr odtiaľ vyhnúť, pretože si sa dozvedel, že v tejto oblasti sa nachádzajú chránené rastliny, ktoré by mohli zošliapať a svojím trusom prehnúť. Vymenuj názvy aspon dvoch chránených rastlín tejto oblasti. Správna odpoveď: Nie je ti to jedno, môžeš ešte raz hádzať.</p>	<p style="text-align: center;">Políčko č.4</p> <p>Ako sa volá národný park, v ktorom sa práve nachádzaš? Nesprávna odpoveď: I napriek tomu, že tvoj dom sa nachádza v národnom parku v zime na rozmrznutie ľadu na ceste používaš chemický posyp. Je to nesprávne. V hre môžeš pokračovať, až keď hodíš 2.</p>
<p style="text-align: center;">Políčko č.5</p> <p>Našiel si krásne miesto, zistil si, že je to prírodná rezervácia. Pri každej jej návšteve sa správaš ohľaduplne a chodíš iba po vyznačených chodníkoch, aby si nepošliapal viac ako je nevyhnutné. Ako sa volá táto oblasť? Správna odpoveď: Za svoje správanie chodíš o 3 políčok vpred.</p>	<p style="text-align: center;">Políčko č.6</p> <p>Dostal si od štátu svoj kúsok pôdy po starom otcovi. V ktorej chránenej krajinskej oblasti sa nachádza? Nesprávna odpoveď: Zistil si, že je to kus lesa. Pretože by si si chcel zarobiť, rozhodol si sa že stromy vyrúbeš a drevo predáš. Pre zbohatnutie ničíš nenahraditeľný kus prírody. Vráť sa na políčko č.3.</p>
<p style="text-align: center;">Políčko č.7</p> <p>Kde sa práve nachádzaš? Správna odpoveď: Najlacnejším palivom na kúrenie pre teba je drevo. Aj keď je ho na okolí mnoho, vieš, že pri ťažbe dochádza k jeho zničeniu a preto hľadáš iné spôsoby ako kúriť. Za odmenu môžeš hádzať ešte raz.</p>	<p style="text-align: center;">Políčko č.8</p> <p>Stal si sa šéfom poľnohospodárskeho družstva. V družstve chováte kravy. Vyháňate ich aj na pastviny. Požiadali vás, aby ste si kravy strážili a nepúšťali ich na pastviny, pretože ich zašľapujú a svojimi výkalmi príliš hnoja. Ako sa volá toto územie? Nesprávna odpoveď: Je ti to jedno. Jedno kolo nehádz, pretože si sa nezachoval správne.</p>

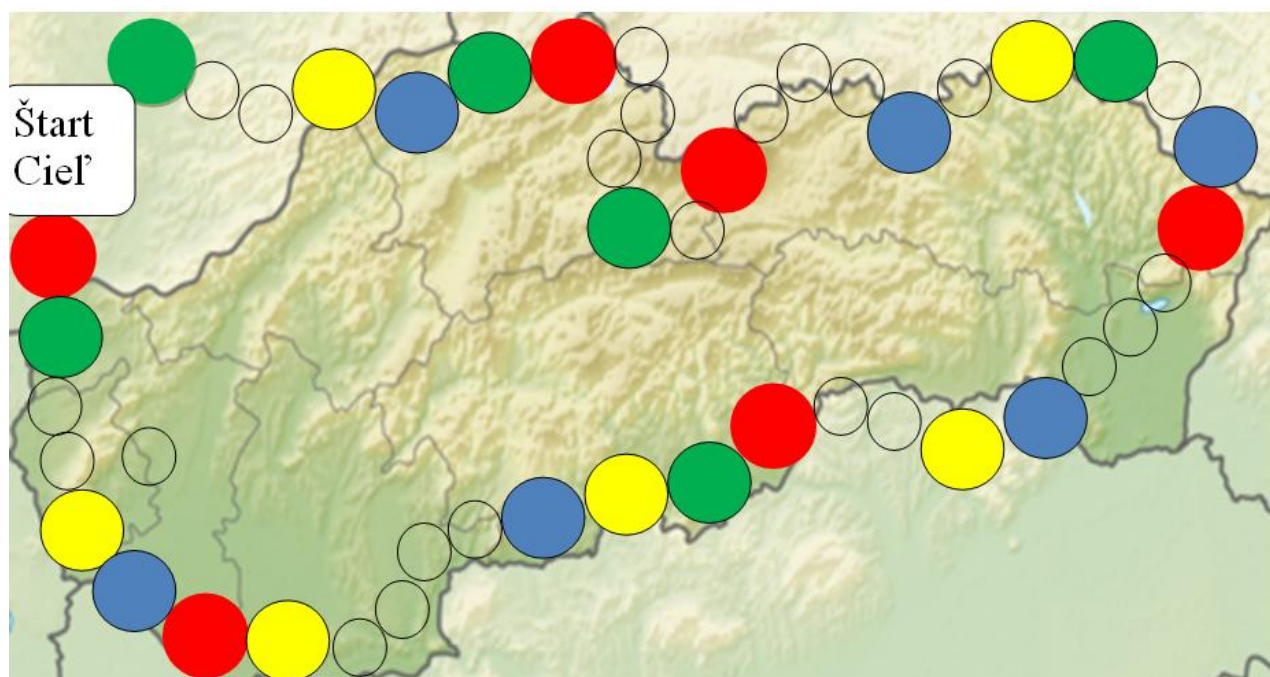

Druhá strana kartičiek

2	1
4	3
6	5
8	7

Správne riešenie úloh: 1 - Národný park Malá Fatra, 2 - Horná Orava, 3- plesnivec alpínsky, hlaváčik jarný, horec Clusiov, 4 - Národný park Poloniny, 5 - Národný park Muránska planina, 6 - Poľana, 7 - Štiavnické vrchy, 8 -Dunajské luhy

Stanovište č.1: Doplňte text

Väčšina územia Slovenska patrí k úmoriu .....
mora, iba dve rieky: .....,..... odvádzajú
vodu do ..... mora.

Najväčšia rieka, ktorá u nás nepramení sa nazýva
..... Naša najdlhšia rieka je.

.....

Na Slovensku sú tri klimatické oblasti:.....,
.....,
.....
.....je položená v kotlinách do nadmorskej
výšky .....
Nad 800 mm sa nachádza .....oblasť.

.....je rozľahlá zníženina, ktorá zasahuje na
naše územie tromi časťami:

- 1.....pokrytá prevažne piesočnatými
pôdami,
2. .... naša najúrodnejšia oblasť,
3. .... nachádza sa na nej najnižšie položený
bod.

Na územie Slovenska zasahujú aj dve časti rozľahlého pohoria

.....

Stanovište č. 2: Zo slabík v nasledujúcom rébuse zostavte názvy príslušných geografických objektov nachádzajúcich sa na Slovensku a charakterizujte ich.

CO	DU	TÉ	PLE	Riešenie: Charakteristika:
NAJ	HIN	TAT	SLO	Riešenie: Charakteristika
NÍZ	RY	KÉ	VO	Riešenie: Charakteristika
SO	PIE	ZLA	SKY	Riešenie: Charakteristika

HINCOVO PLESO – najväčšie jazero, vzniklo činnosťou prírodných síl,
Nízke Tatry – pohorie, národný park, DUNAJ -rieka, ZLATÉ PIESKY – umelá vodná nádrž

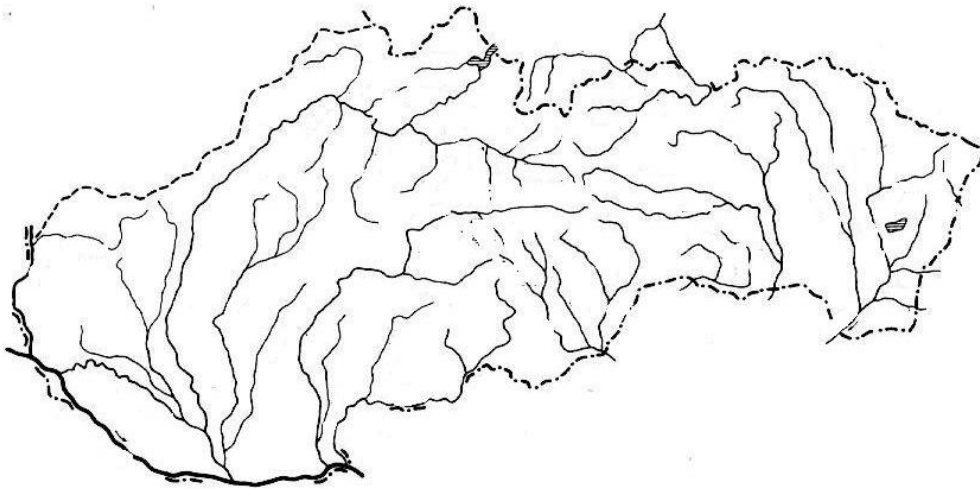
DA	MU	PO	GAB	Riešenie: Charakteristika:
KO	NA	ON	SKA	Riešenie: Charakteristika
VA	NA	RÁN	ČÍ	Riešenie: Charakteristika
VO	NI	ĽA	PLA	Riešenie: Charakteristika

ONDAVA– rieka na východe Slovenska, MURÁNSKA PLANINA – národný park, POĽANA – sopečné pohorie, GABČÍKOVO – priehradná vodná nádrž

ZEM	LAT	RA	SO	Riešenie: Charakteristika:
RA	ŠTR	PLÍN	PLE	Riešenie: Charakteristika
SKA	HOR	ŠÍ	VA	Riešenie: Charakteristika
KÉ	NIT	BS	VI	Riešenie: Charakteristika

ZEMPLÍNSKA ŠÍRAVA priehradná vodná nádrž, NITRA - rieka, VIHORLAT - pohorie, ŠTRBSKÉ PLESO – jazero, vzniklo prírodnou činnosťou

Stanovište č. 3: Pracujte so slepou mapou, vyznačte a pomenujte na mape 4 rieky a 2 vodné nádrže.

Stanovište č. 4: Nájdi súvislosti medzi pojmami:

Lužný les	vrbý	Alpínske lúky	Hnedé lesné pôdy
podzoly	jastrab	líšky	Holé skaly

Lužný les – vrbý, alpínske lúky – holé skaly, hnedé lesné pôdy – jastrab, podzoly – líšky.

kosodrevina	zajace	Smrekové lesy	hnedozeme
vlky	bociany žaby	1600-1800 mm	Podzemná voda

Smrekové lesy – vlky, kosodrevina – 1600-1800mm, podzemná voda – bociany, hnedozeme – zajace.

Drsné podnebné podmienky	Porasty bučín	Smrekové lesy	Lužné lesy
Dunaj	Mierne teplá, vlhká klíma	lišajníky	Chladnejšia klíma

Drsné podnebné podmienky – lišajníky, lužné lesy – Dunaj, mierne teplá klíma – porasty bučín, smrekové lesy – chladnejšia klíma.

Povrch Slovenska	Vodstvo Slovenska
<p>Záhorská nížina:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) je naša najúrodnejšia nížina, b) má najmenšiu rozlohu, c) je pokrytá piesočnatými pôdami. 	<p>Najdlhšia rieka na Slovensku je:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Morava b) Váh c) Hron
<p>Tvrde jadrá jadrových pohorí tvorí:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) rula b) vápenec c) žula 	<p>Naše najväčšie pleso je:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Popradské pleso b) Štrbské pleso c) Veľké Hincovo pleso
<p>Medzi vápencové pohoria patria:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Poľana b) Slovenský kras c) Kremnické vrchy 	<p>K prítokom Dunaja na území Slovenska nepatrí rieka:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Morava b) Hornád c) Hron
<p>Rozľahlou zníženinou je:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Podunajská b) Panonská c) Záhorská 	<p>Najväčšie zásoby podzemných vôd sú u nás:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) v riečnych usadeninách Dunaja b) v sopečných pohoriach c) v Slovenskom Rudohorí
<p>K Slovenskému Rudohoriu patria:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Slovenský kras b) Chočské vrchy c) Nízke Tatry 	<p>Vymenuj 3 rieky, ktoré pramenia pod Kráľovou hoľou:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Hron b) Orava c) Váh

Rastlinstvo a živočíšstvo	Podnebie
<p>Prevládajúcou drevinou našich lesov je:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) buk b) dub c) smrek 	<p>S rastúcou nadmorskou výškou územia:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) teplota vzduchu stúpa približne o 0,5°C na každých 100 m b) teplota vzduchu klesá približne o 0,5°C na každých 100 m c) teplota vzduchu sa nemení
<p>Pre lužné lesy sú najtypickejšie:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) smrek, borovica, jedle b) buk, dub, hrab c) topol, vrba, jelša 	<p>Najmenej zrážok majú nížiny v okolí Sládkovičova. Spadne tam ročne približne:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) 400 mm vody b) 500 mm vody c) 800 mm vody
<p>Srny, diviaky, jastraby sú typickými živočíchmi pre:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) dubové lesy b) bukové lesy c) smrekové lesy 	<p>Horná hranica lesa je na Slovensku približne v nadmorskej výške:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) 1800 m b) 2000 m c) 1600 m
<p>Pôdy, na ktorých rastú smrekové lesy sú:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) podzoly b) kambizeme c) hnedozeme 	<p>Ak nad naše územie prenikne viac vzdušných mäs z vnútrozemia Eurázie, prejaví sa to v lete:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) suchým a veľmi teplým počasím, horúčavami b) sú horúčavy, výdatne prší c) ochladí sa a je sucho
<p>V oblasti smrekových lesov je:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) mierne teplá, vlhká klíma b) chladnejšia klíma c) drsné podnebie 	<p>V nadmorskej výške 500 m n. m. je teplota 16°C. Aká je teplota vo výške 1000 m n. m.</p> <ul style="list-style-type: none"> a) 13,5°C b) 18,5°C c) 12,5°C

Povrch Slovenska	Vodstvo Slovenska
10	10
20	20
30	30
40	40
50	50

Rastlinstvo a živočíšstvo	Podnebie
10	10
20	20
30	30
40	40
50	50

Odpoveďový hárok

	pravda	nepravda			pravda	nepravda			pravda	nepravda
1				1				1		
2				2				2		
3				3				3		
4				4				4		
5				5				5		
6				6				6		
7				7				7		
8				8				8		